

نیت صد و چند ساله

برای تبریک و ستایش 94 سالگی آقای عزت الله انتظامی

چاپ شده در : روزنامه اعتماد

زمان انتشار : 31 خرداد 97

امروز سی و یکم خرداد ۱۳۹۷ آقای عزت ا... انتظامی به سن ۹۴ سالگی می رسند. به سلامتی و مبارکی، بر خلاف بسیاری افراد یک یا دو نسل بعد از خود در بین فعالان عرصه هنرهای نمایشی، ذهن و حواس شان سر جاست و مسائل ناگزیر جسمانی را نیز به لطف و همراهی فرزندشان مجید انتظامی و مهر سایر اطرافیان، پشت سر می گذارند. به کارنامه بازیگرانی که صد سالگی را پشت سر گذاشتند، نگاه می کنم و می بینم ارزش قدمت و دوام شان جسارتاً بیش از هر فرد معمولی است. دانیل داریو که بزرگ ترین بازیگر زن نسل اول سینمای فرانسه بود و در دوره سینمای مدرن اروپای دهه ۱۹۶۰، کاترین دونوو را «دانیل داریوی جدید» می خواندند، یا کرک داگلاس که دسامبر ۲۰۱۷/۲۰ آذر ماه ۹۶ یکصد و یک سالگی اش را از سر گذراند، میراث زنده صد سال تخت سینما به شمار می آیند. نشانه های عزیزی از تداوم و بقای صاحب تصویرهایی از دل تاریخ تصویر که پس از آنان نیز همچنان زنده و باقی خواهد ماند. این لطف و نعمت بزرگی است که صاحب تصویرها نیز همپای خود تصویرها برای ما شیفتگان و پیگیران افسون تصویر و درام، بماند و باشد؛ به هر قیمت و زحمتی .

این که به کارنامه آقای انتظامی بنگریم، برای درک ارزش او و میراث اش کافی نخواهد بود. باید اندکی از مناسبات پشت پرده و پیشنهادهای انبوه به ایشان از اوایل دهه ۱۳۵۰ تا همین اواخر دهه ۱۳۸۰ باخبر باشید تا همچون نگارنده بدانید چه حجمی از اعتبار او، به کارهایی است که حاضر به قبول شان نشده. درس بزرگ و بنیادینی است که می گویند هنرمند فقط با انجام کار سطح بالا، ماندگار نمی شود؛ بلکه با پرهیز از انجام کار دست پایین، جایگاه خود را نگه می دارد. این درس، مثالی برتر از ایشان ندارد. عبارت «آقای بازیگر» که در آغاز نام انتخابی هوشنگ گلمکانی برای کتابی متمرکز بر دوران بازیگری ایشان بود و بعدها بدون ذکر منبع تکرار و تثبیت شد، همچنان و با تمامی حسادت هایی که دیده و شنیده ایم، برازنده آقای انتظامی است و این، به میزان دغدغه ای که برای کار درست کردن و کار نادرست نکردن داشته، ربط مستقیم دارد. این یک مثال، کافی و گویا خواهد بود: زمان پیشنهاد آقای مسعود کیمیایی برای بازی به نقش رضا معروفی در فیلم «حکم»، آقای انتظامی با آن همه سابقه متعالی، از بیم آن که نقش اش خوب از آب در نیاید، گوسفندی نذر کرد. چون از فیلمنامه و اقوال شفاهی خود آقای کیمیایی دانسته بود که باید در فیلم سلاح به دست گیرد و همواره حس می کرد بابت دست و پای کوچک

اش، ممکن است به دست گرفتن سلاح بر قامت او ننشینند! تصورش را بکنید، آقای انتظامی به عنوان نمونه مثالی اقتدار و کاریزما در تاریخ درام ما که از جمله در «صادق کرده» (ناصر تقوایی، ۱۳۵۱) نیز نقش سرگروهبان داشت و مدام تفنگ به دست اش بود، هنوز دلواپس ناهمگونی فیزیک خود با حمل سلاح است و از آن طرف، نوآمده ها می پندارند هر نقشی بدون توجه به ویژگی های صوری و ظاهری، تنها با تکیه بر استعداد (شما بخوانید با تکیه بر ادعا) درست در می آید!

نایاب شدن آن دغدغه مندی و حفظ عزت هنر نزد نوآمدگان است که موجب می شود بار دیگر عبور آقای انتظامی از صد سالگی و شکستن رکورد کنونی کرک داگلاس را اصلاً برای خودمان آرزو کنیم. تبریک تولد ایشان، و رای هر زادروز متعارف دیگر است. مبارک دانستن شور انسانی بقا و بقای باعزت است.